

ABONAMENTUL:

Pe un an 70 Lei
Pe jum. an 36 Lei
Pe trei luni 16 Lei
Un exemplar 50 bani.
TELEFON P. ORAȘ ȘI INTERURBAN 18750

ROMÂNUL

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
Str. Românilor, 11
Inscripția de presă nr. 100
la administrația de presă
conform legii.
MANUSCRIPTELE
NU SE ÎNAPOTĂZĂ

Moartea politicianilor.

Ne-am ocupat într-un articol trecut de ideea susținută de unele ziare din Capitală, că singurul mijloc pentru a se putea asigura țării cele mai prielnice condiții de dezvoltare, ar fi să se formeze un guvern în care să nu intre decât numai oameni cu o valoare și cu o cinste bine stabilită, adică, într-un cuvânt, un adevărat guvern al „competențelor”.

Am arătat cu acel prilej frumusețea ideii acestui guvern al competențelor, a căruia necesitate a fost susținută și de noi.

Așa cum stau însă lucrurile astăzi și în stadiul în care se găsește politica la noi, realizarea ideii pare cu totul imposibilă și mai mult decât atât, cel puțin de o cam dată de domeniul utopiei.

Este irealizabilă această idee nu pentru faptul că nu s'ar găsi oameni cari să formeze un guvern al competențelor, ci pentru că totul s'ar opune la formarea unui asemenea guvern.

În țara noastră se găsesc destule forțe și destule valori pentru a forma un guvern însufletit de cele mai înalte idealuri și capabil de o muncă rodnică și uriașe.

Oamenii aceștia nu se găsesc și nici nu se vor găsi în rândurile politicianilor. Ei vor trebui să fie bărbați de stat, oameni politici, ilustrații ale culturai și sufletului românesc, oameni cari poate nu au făcut politică nici o dată în sensul cum acest termen se înțelege în țara noastră, dar personalități de frunte, isvoare de lumină și de dreptă judecată.

Oamenii aceștia, ar fi prea buni și prea cinstiți pentru a primi guvernul numai pentru plăcerea de a governa.

Sarcina răspunderii ar fi pentru acci sfetnici de elită ai tronului, o misiune de onoare și de sacrificiu, în cursul îndeplinirii căreia ar da totul fără a cere nici o recompensă în schimb.

În sufletul adevăratului bărbat de stat și în acela al adevăratului bărbat politic, interesul și preocuparea mărunță nu există de oare ce acele elemente dispar în fața sforțărilor nobile și a misiunilor desinteresate și înalte.

Un guvern al competențelor, ar fi regimul cinstei, al onoarei și al conștiinței, ar fi o primenire a moravurilor și a practicelor politice, ar fi, în fine, un vânt primăvăratec trecând prin besna politicianismului român.

Un guvern al competențelor ar întrona logica și dreptatea; ar stabili norme noi de viață și ar stărpi concuziunea și abuzul.

În cazul însă când s'ar realiza această întreagă operă de transformare, ar deveni inutile atâtea obiceiuri, atâtea tradiții și atâtea persoane cari, prin abuz și prin absurd, s'au găsit amestecate în conducerea destinelor națiunii românești.

Guvernul competențelor ar da lovitura de grație tuturilor politicianilor, adică tuturilor oamenilor de interese mărunte; tuturilor celor nechemăți și vanitoși, cari se amestecă în politică pentru motivul că sunt bogați, sau pen-

tru acela, fără nici o explicație, că au influențe și că își arrogă dreptul să se agite în baza relațiilor ce posed.

Goniți, îndepărtați, dela putere; împiedcați să mai turbure cu ignoranța și cu venimii lor, armonia intereselor naționale; oprți să mai exercite o acțiune ce era suficientă pentru a umple vidul unei existențe, polițianii or ar muri de desperare și urât, or ar trebui să devie buni cetățeni și oameni de ispravă, ceea ce este aproape imposibil.

Moartea politicianilor! Iată ceva absolut cu nepuțință, atâta timp cât o puternică educație socială și națională nu va fi întărit deplin sentimentul patriotic și atâta timp cât va mai exista încă o faptă urâtă și un abuz de săvârșit.

Guvernul competențelor este singura și adevărata scăpare a națiunii și singurul mijloc de progres.

Cu cât este mai rațional, mai moral și mai logic acest guvern, cu atât el va fi mai greu de realizat, de oare ce în contra lui se vor coaliza tacit, ignoranța, răutatea și interesul material al politicianilor, gata să sară la asaltul frumosului și binelui, or de câte ori își văd amenințată existența.

Moartea politicianilor, și pe urmă guvernul de competențe!

DELA CONSILIUL DE MINISTRI.

București. — Membri guvernului au ținut ieri seară sub președenția dlui general Averescu un consiliu de miniștri. Cu această ocaziune s'a votat creditul financiar necesar, pentru achitarea pământurilor expropriate în Basarabia. S'a discutat chestiunea accelerării reparării locomotivelor și vagoanelor CFR. S'a discutat apoi și chestiunea majorării salariilor personalului dela CFR.

(Agenția „Damian”).

Vizitele primului ministru bulgar.

Praga. — D. Stambulinsky, primministru Bulgariei a sosit la Praga, pentru a cere intervenția și mijlocirea Cehoslovaciei în diferendul ce există între Bulgaria și Jugoslavia. Ministrul de externe al Cehoslovaciei, d. dr. Benes, a declarat, că guvernul cehoslovac, se va decide pentru intervenție, numai în cazul când și guvernul din Belgrad, va face la Praga o cerere în acelaș senz, ca și Bulgaria. D. Stambulinsky, a dus acest răspuns al dlui Benes la Belgrad.

(Agenția „Damian”).

DELA LIGA NAȚIUNILOR.

România primește protectoratul asupra Armeniei?

Geneva. — În ședința de Marti a ligei națiunilor, lordul Robert Cecil, s'a declarat nemulțumit cu senatul ligei națiunilor, care își ține în cel mai strict secret ședințele. S'a discutat apoi chestiunea trimiterii de forțe militare române în Armenia, asupra căreia România ar primi protectoratul.

(Agenția „Damian”).

CONFERINȚA DELA BRUXELLES.

BRUXELLES. — Duminecă a avut loc prima întâlnire, între delegații Antantei și cei ai Germaniei. Președintele delegației franceze, a stat toată ziua, fără întrerupere în contact cu delegații germani.

(Ag. „Damian”).

Ministerul naționalităților.

În cercurile guvernamentale române s'a vorbit despre proiectul înființării unui minister al naționalităților, fără că acestei chestiuni să i-se fi atribuit o importanță imediată nici de cercurile politice, nici de presa românească.

Organele de publicitate ale minorităților, și în special cele maghiare din Ardeal, de săptămâni de zile încearcă se ommă însuși pe țară și la locul de fructe să facă să se stabilească o chestiune pe una dintre cele mai grave și urgente chestiuni, de care guvernul român are o datorie să se ocupe și să o soluționeze.

Punctele de vedere de cari sunt inspirate ziarele maghiare, discutând chestiunea înființării ministerului minorităților, sunt diferite, dar sunt de acord, că guvernele române de până acum, și începând chiar cu Marele Sfat dela Alba-Iulia, atâră de faptul că au recunoscut existența minorităților pe teritoriile nou ale României întregite, nu au luat în favoarea acestora nici o măsură de natură să le îcotească aspirațiile și să le asigure executarea „promisiunilor” făcute.

Pornind dela acest punct de vedere, minoritățile de dincoace de Carpați, cer unanim prin organele lor de publicitate, ca odată cu înființarea ministerului minorităților, națiunea suverană să abandoneze ideea, de a pune ca titular în fruntea acestui departament un român.

Minoritățile noastre, o spun pe față, că nu au încredere în nici un român, care ar ajunge ministru al minorităților.

Un ziar maghiar din Timișoara, merge și mai departe. Cu „sinceritatea”, pentru a-și manifesta neîncrederea în corpurile legiuitoare ale țării și în guvernul român, arată că, ca în fața corpurilor legiuitoare, în chestiunile ce interesează minoritățile, nici unul dintre membrii guvernului să nu-și poată ridica cuvântul decât numai singur ministrul naționalităților.

Ziarul în chestiune indicând și un alt expedient, pentru mulțumirea minorităților, în cazul, când națiunea suverană, nu ar considera oportună înființarea ministerului naționalităților, arată că altele fiind interesele culturale, religioase, economice, financiare, etc. ale minorităților s'ar putea foarte bine ca pe lângă secretariatele și subsecretariatele generale, de pe lângă diferitele ministere, să se înființeze noi secretariate și subsecretariate generale, cari să administreze exclusiv diferitele afaceri ce privesc minoritățile.

Absurditățile ce se scriu pe această temă, în special de preta maghiară, dupăcum se vede, nu cunosc limite.

O însemnată parte a presei maghiare, dovedită și până acum ca neserioasă, ca răuvoitoare intereselor superioare generale ale nouei Românie, — prin atitudinea adoptată în chestia ministerului minorităților, se dovedește dușmană nu numai a statului, ci și a inși intereselor minorităților.

Folosindu-se de tot ceea ce i-se pare bine venit pentru a adauga ceva la curentul ce se opune spiritului de ordine și consolidare și a întărâta cu tot ce se poate, masca încă desorientată a minorităților, contra noului regim, — acele ziare au mers până acolo, încât retrag de pe acim orice încredere guvernului român, deși din acesta ar trebui să facă parte și un ministru al naționalităților, cel puțin un ungur din Ardeal.

Chestiunea ministerului minorităților, așa cum se prezintă situația de până acum, nu pare a fi una dintre acele multe, cari sunt în adevăr vitale pentru stat și pentru toate națiunile de aici, deopotrivă.

Enorme greutate de ordin material, financiar, se opun cu hotărâre contra încercării bugetului, cu alte cheltuieli de milioane.

Hotărârile luate în marea adunare națională a românilor la Alba-Iulia și sancționate de Marele Sfat, — nu au fost disconsiderate de nici un guvern al României întregite. Maghiarii, cari formează abia 23 la sută din populația Ardealului, au mai multe instituții culturale, economice, financiare, industriale, decât întreg restul de 67 la sută al populației ardelenice.

Nimic deci din aceea ce vechea stăpânire a în-

INFORMAȚII

teles să asigure maghiarilor din Ardeal, în cursul secolelor, nu li s'a luat sub noua stăpânire.

Aceasta fiind situația, în mod real, cinstit, nu există nici o bază morală, pentru revendicarea și încă cu atâta înverșunare a unui departament în ministerul României care să fie chemat să apere interesele „primejdulite” ale elementului puternic maghiar, și ale minorităților celorlalte, evrei bulgari, ruteni.

Am dovedit cu prisosință, că putem și suntem în stare să facem jertfele ce ni-se cer, pentru a asigura minorităților interesele culturale și cele economice.

Ce stă după toate acestea la baza continuului agitații maghiare, pe chestia ministerului minorităților?

Făcând toate concesjiile nu putem interpreta acțiunea presei maghiare, decât ca pe una dintre armele binecunoscute ale tacticii maghiare, de a menține nemulțumirea maselor populare ungurești, față de noul regim, care trebuie să rămâie reacționar și odios.

Scrisori din Cernăuți.

— Datoria presei. —

Cernăuți. — Dela unire încoace mentalitatea politică a românilor s'a schimbat. Pe când mai înainte toți se preocupau numai de propriile nevoi, de evenimentele din imediata apropiere, astăzi orizonturile s'au lărgit iar cetățenii diferitelor provincii românești iau parte activă la viața întregului Românism. Mai înainte Românul bucovinean citea despre atrocitățile ungarilor comise față de Românii ardeleni și nu putea face nimic, decât să compătăimească pe fratele său lovit de soarte și părăsit par'că de Dumnezeu dreptății. Legături mai strânse nu existau. Noi bucovinenii n'am fost aproape de loc cunoscuți, căci ne-a lipsit o presă bună și cu pricepere condusă.

Pe când ardelenii aveau mai multe cotidiene, aproape în fiecare centru românesc câte unul, noi la Cernăuți abia de aveam două gazete, aparținând la două partide diferite, cari se hărțeau neîntrerupt.

Trebuie să spunem că pentru o astfel de presă n'au putut să aibă interes, nici ardelenii și nici cei din vechiul regat.

Astăzi împrejurările s'au schimbat. Suntem liberi, suntem o mare familie românească dela Nistru până la Tisa. Avem tot aceluși ideal, purtăm aceleași speranțe și dorim oia înaintă fericirea scumpei noastre patrii românești. E deci firesc ca Românii din toate regiunile pământului românesc să caute cu o căutare oială și să sârnească pentru a se cunoaște reciproc.

Aceste legături le săvârșese mai întâi bărbății politici cari se înțeleseseră de la desințarea metropoli României mari. Vin apoi și factorii culturali între cari n'asa. Dar s'a îndeplinit această datorie, de a contribui la unificarea tuturor Românilor?

Câte ziare se pot mândri că au statut ce se înmâncă în celelalte părți locuie de românii. — Mă gândesc aci la mișcările culturale, literare, muzicale, școlare, etc. etc., căci chestiunilor politice tot li se dă oare care atenție. În schimb cetitorii ziarelor sânt informați despre tot ce se petrece în cea mai îndepărtată străinătate.

Oare n'ar fi cu cale ca ziarele să se gândească că au de îndeplini și un rol de unificatori culturali și sociali și să contribuie la cunoașterea Românilor și a pământului românesc, de pretutindeni?

Opinia publică de aci este fericită că „Românul” un prim început, își deschide coloanele sale unui ziarist din Cernăuți, care în corespondențele regulate, să informeze publicul cetitor despre toate mișcările mai de seamă din Bucovina.

Coresp.

ANTANTA CĂTRE AMBASADORII SĂI DIN ATENA.

Paris. — Guvernele statelor Antante, au trimis concomitent instrucțiuni ministrilor lor dela Atena, în sensul ca aceștia să nu părăsească capitala Greciei, dar să evite orice contact cu guvernul grecesc și cu regele Constantin.

(Ag. „Damian”).

— *Lucrările de reparațiune a sălei Senatului sunt terminate.*

— *Maturul corp va continua să țină sedințele în sala din palatul Universității.*

— *Patriarhul ecumenic din Constantinopol a rămas venizelist, refuzând ca la Atena să fie numit noul mitropolit propus de guvern.*

— *Direcțiunea gării din Arad, anunță, că începând de azi, 23 Decembrie, trenul personal, care pleca spre Timișoara din Arad, seara la orele 8 și 11 minute, va pleca de acum înainte seara la orele 7 și 11 minute.*

— În ultima sedință a parlamentului maghiar, noul ministru de finanțe Lorant Hegedüs, a făcut un expozeu al situației financiare maghiare și a arătat, că făcând toate economiile posibile, Ungaria va putea evita catastrofa și prin aceasta devaluarea bancnotelor. A expus planul său relativ la înființarea băncii de stat independente și la înlocuirea actualei valute, cu francul. Banca de stat ungară va fi înființată de un consorțiu financiar anglo-francez.

— Comisiunea instituită de președinția consiliului pentru a cerceta situația materială a lucrătorilor și funcționarilor din stabilimentele statului și-a terminat lucrările.

Președintele acestei comisii, a înaintat dlui președinte al consiliului un proiect de sporire a salariilor funcționarilor și lucrătorilor de la CFR., bazat pe un timbru special, ce s'ar aplica transporturilor de tot felul cari ar urma să fie creat. Din produsul acestui timbru s'ar mări salariile acestui personal.

— Comisiunea permanentă centrală de transporturi de pe lângă CFR. a hotărât suprimarea pentru un moment a oricărui tren special.

În cazuri excepționale, orice cerere de acest fel, se va adresa numai președintelui consiliului de miniștri, d. general Averescu.

— Epidemia de scarlatină a izbucnit și la unele școli din Arad. Medicul șef al orașului, a ordonat închiderea primelor trei clase ale liceului de stat și carantină pentru internatul romano-catolic de fete — pe timp de trei săptămâni.

— Direcțiunea generală CFR. a încheiat cu Direcțiunea Căilor ferate ungare (MÁV) din Budapesta o convențiune prin care funcționarii și lucrătorii CFR. care au mobile și efecte casnice în Ungaria, pot transporta gratuit acestea din Ungaria până la oarecare gară de frontieră româno-ungară. Inspecțiunea podurilor D. 5 din Cluj a Direcțiunii generale este însărcinată de a da interesatilor lămuririle necesare. — *Direcțiunea generală.*

— Comisiunea parlamentară agrară pentru vechiul regat și Basarabia, s'a întrunit din nou la comitetul agrar, sub prezidenția dlui Garoflid, ministru.

Comisiunea a continuat redactarea mai de parte a proiectului reformei agrare. Lucrările acestei comisii se vor sfârși probabil săptămâna aceasta.

Proiectul va fi apoi tipărit și distribuit parlamentarilor.

— Adunarea federală elvețiană a ales de președinte al confederației elvețiene cu 135 de voturi din 165, pe d. Edmond Schultheiss. Vicepreședinte a fost ales profesorul dr. Haab, fost plenipotentiar la Berlin.

— *S. A. Comercială de Mașini de cusut!!!* avea înainte de războiu 36.000 de sucursale, cari în parte s'au desființat. Conducerea agilă însă face totul pentru a înființa sucursale în întreg Ardealul astfel și în județele Arad și Hunedoara pentru a face posibilă cumpărarea mașinilor de renume „Singer”. În Arad se caoată în prăvălia din Bv. Regele Ferdinand I. (József fbg. nr) No 9, unde din 1 Ianuarie se va începe cursul de brodat care înainte de război se bucura de asistență mare, pentru care se primesc prenotări deja de acum. Wq2302-1

— D. profesor dr. N. Leon a fost numit rector al Universității din Iași pe un termen de 3 ani, cu începere dela 15 Decembrie a. c.

— D. general Moșoiu Traian a fost primit în audiență de M. S. Regele și reținut la masă. La urmă A. S. Regală, principele moștenitor a avut o îndelungată convorbire cu d. general Moșoiu.

— Ministerul Instrucțiunii a hotărât în mod definitiv ca vacanța școlară de Crăciun să înceapă în seara zilei de Sâmbătă 1 Ianuarie și să țină până la 21 Ianuarie inclusiv.

— În sensul unei telegrame sosite la Direcțiunea regională a CFR. dela Direcțiunea generală, cu începere din 25 Decembrie pe toate liniile CFR. tariful de persoane, mărfuri și bagaje se urcă cu o sută procente.

— În urma înființării serviciilor de aprovizionare pe lângă fiecare prefectură de județ, toate cererile de mărfuri și alimente, ce se vor adresa în viitor subsecretariatului de stat al aprovizionării, vor trebui să primească întâi aprobarea comisiei județene de aprovizionare, pentru a fi soluționate de subsecretariatul de stat. Procesul verbal al ședinței plene a comisiei județene relativ la aprobarea istoriei de cereri, va fi înaintat împreună cu cererea, în copie subsecretariatului și va trebui să poarte și semnatura șefului de serviciu al aprovizionării. În procesul verbal va trebui să se indice și numele delegatului autorizat de comisia de aprovizionare pentru ridicarea mărfurilor. Cererile cari nu vor îndeplini aceste condiții vor fi respinse. Ridicarea mărfurilor prin intermediarii este strict interzisă.

— Ieri la orele 2 după masă s'a semnalat un incendiu la fabrica de șampoane Andényi. Focul a început în podul atelierului distrugând legătura de pole pentru ambalajul sticlelor de șampoane, două și alte lucruri depozitate acolo. A fost distrus întreg acoperișul edificiului. Păruia se urcă la valo 50 mii lei. Pompierii sosiți la timp au reușit să localizeze focul, încă înainte ca acesta să fi luat proporții mai mari.

Programa săptămânală a „Cursului de seară. Arad”.

(În Institutul școlii medii „Iosif Vuican” seara la orele 8—9).

JOI. Curs de limba română. Exerciții verbale pe baza lecturii. Configurarea I—II. Dni prof. I. Dabiciu, L. Rosculeț, T. Măgen. — Curs de limba franceză (incep) Lectură sur la prononciation de mots. Phrases de Particles délinées et indélinées. Il y a il n'y a pas. Nombres. Dra prof. E. Costache. — Matematică: împărțirea numerelor întregi; probleme practice. D. prof. I. Dumitriu.

VINERI. Curs de limba română (progres). Pronumele personale (fr. ale scrinate). Exerciții ortografice. Lectură: Popa Tabela, I. Slavici. D. prof. L. Rosculeț. — Limba franceză (progres). A travers la ville. Au café. D. prof. Jean Dejean.

SÂMBĂTĂ. Botanică. Noțiuni fundamentale din morfologia plantelor. D. prof. M. Musca. — Fizica (9—10) I. Noțiunea fizicii. Stările de agregare a corpurilor. Insușirile generale ale corpurilor. II. Mișcarea uniformă și variată. Mișcarea circulară. Căderea liberă. D. prof. T. Grozescu.

Arad, la 19 Dec. 1920.

DIRECȚIUNEA.

Situația în Crimeea.

Din sursă autorizată se anunță: În timp de 2 săptămâni de ocupațiune bolșevică în Crimeea peste 13.000 de civili și militari au fost împușcați.

Cel mai mare număr de asasinate a fost la Sebastopol, unde bolșevicii au împușcat peste 500 lucrători din port, care au ajutat la imbarcarea generalului Wranghel.

În primele zile ale ocupațiunii, sute de civili și militari au fost masacrați pe străzi. Comisiunea extraordinară din Sebastopol prezidată de un vechiu colonel din garda imperială, s'a instalat la Hotel Rist, în curtea căruia au avut loc execuțiile.

Soldatii roșii în număr de 4000, morți cu ocazia luptei în fața fortului Perekop au fost înmormântați cu mare pompă. Cu această ocazie au mai fost executați un mare număr de prizonieri.

Cronica dramatică.

„PROMETEU” de Victor Eftimiu.

de d. Alex. Anestin.

Reprezentarea, tragediei „Prometeu” frumoasă lucrare a dlui Victor Eftimiu, pe scena teatrului orășenesc, este meritată să însemne o dată de o considerabilă însemnătate, în istoria culturală a teritoriilor desrobite de dimcoace de Carpați, deoarece este pentru prima oară când în urma stabilirii nouelor stări de lucruri, o lucrare românească este jucată, în traducere maghiară, de-o trupă de teatru unguresc.

Reprezentarea lui „Prometeu” este primul privei, din multele ce au să vină, când noii supti ai României, au avut ocazia să facă deaproape cunoștință, cu una din lucrările, ori cum de seamă, ale mișcării dramatice române.

Interesul depus, din punctul acesta de vedere, de populația minorităților și graba politicoasă cu care acestea au ținut să se inițieze, în puternica mișcare culturală a noiei patrii, este cu totul spre lauda unei societăți ce înțelege să-și afirme afinitățile sale cu tot ceea ce este artă, cultură și procedeu intelectual superior.

Chiar dacă, de rândul acesta, membrii societăților minoritare, nu s'au grăbit într'un număr prea mare să profite de prilejul artistic ce le era pus la dispoziție, aceasta nu împiedică speranțele cele mai frumoase, deoarece începutul e făcut, un început sincer, frumos și plin de făgăduinți atrăgătoare.

Accea ce ne-a surprins însă foarte mult, a fost faptul că societatea românească, aceea societate dela care se aștepta atât de mult, a înțeles să se abtie dela pacerea de a asista la o manifestare de artă dramatică, bazată pe un fond esențialmente românesc.

Spunem aceasta deoarece foarte puțini români au luat parte la reprezentarea tragediei dlui Victor Eftimiu, și dacă la a doua reprezentare, șale teatrului nu ar fi fost iluminată exclusiv de uniformele ofițerilor români, senzația noastră în fața unei desinteresări atât de surprinzătoare, ar fi luat de sigur proporțiile unei desamăgiri totale și ale unei explicabile tristeți.

Inițiativa aceasta a armatei de a sustine un moment de înaltă însemnătate culturală, evidențiază încă o dată strălucit modul înalt în care ofițerii noștri înțeleg să-și îndeplinească misiunea.

Indemnul acesta frumos și spontan, ar trebui să servească drept nădă pentru viitoare momente culturale și cari nu vor întârzia a se ivi.

În adevăr: se oțără pentru prima oară prilejul unei reprezentări în care concepțiunea românească este pusă în situație să-și exercite influența ei; în adevăr: direcția teatrului orășenesc face cele mai laudabile sfurtări: artiști și trupă se pun cu entuziasm și cu căldură în serviciul unei înalte cauze artistice și drept încheiere plină de surprize, ceea ce lipsește este tocmai concursul societății românești.

Este, după părerea noastră, o mare greșală, o greșală națională și politică deoarece ea lovește în posibilitățile apropierei dintre popoarele conlocuitoare și compromite puțința, pentru cultura românească, de a se exercita, în cele mai frumoase manifestări ale ei.

Regretăm că suntem nevoiți să facem aceste constatări; socotim însă că este de datoria noastră să formulăm, sincer și deschis aceea ce am constatat și am văzut.

Accesta mai ales pentru că piesa dlui Victor Eftimiu, frumoasă și interesantă și excelent tradusă, după cât ni-se spune, de omul de litere care este d. Lichtfus, a fost interpretată admirabil și pusă în scenă cu artă și cu gust, lucru, în virtutea căruia aducem felicitările noastre Direcției teatrului orășenesc și tutulor artiștilor, grație talentului cărora, interpretarea nu a lăsat nimic de dorit.

În primul rând, ținem să aducem elogiile noastre, trei Csige Böske, o artistă de mare temperament și de aleasă inteligență dramatică și scenică și care a pus în rolul nimfei Eromeni, facultățile superioare de înțelegere ale unei interprete familiarizate cu teatrul de idei, cum și arta consumată a persoanelor, în fața cărora greutățile de tehnică și de compoziție nu înțeleg să mai păstreze vr'un secret.

În felul său de a juca, excelenta protagonistă a teatrului orășenesc, a arătat că posedă mijlocul de a urmări ideea și simbolul dealungul succesiunii scenelor și de a păstra neatinsă și frumoasă întreaga concepție a piesei pentru încheierea armonioasă a momentului final.

Vocea artistei, limpede ca un cristal și cum rare ori ne-a fost dat să auzim pe scenă, o voce cu tonalități profunde și vibratoare de elan și de convingere și figura cu linii accentuate și distinse, ce știe să reflecte marile patimi și marile momente caracteristice domeniului tragediei, au ridicat noblețea unei interpretări, aplaudată de întreaga sală și răsplătită cu sincere ovățțiuni.

Succesul trei Csige Böske, a fost complet și aceasta se datorește și talentului său remarcabil și convingerei artistice cu care a primit a juca în Prometeu.

„Rolul lui Themis a fost jucat cu patetism și cu căldură de dna Iren Novák, o altă artistă de mare merit, cu glas puternic și sonor, cu gesturi largi și expresive așa cum cere tragedia, și cu ales temperament de teatru ce asigură artistei, un loc de seamă printre pensionarii teatrului orășenesc.

În rolul titular, d. Forgács, un alt artist de mare merit, a jucat sobru și impresionant: cu savantă economie de gesturi și de mișcări, acoperind cu mijloacele sale de redare studiată și intensă, chiar momentele în care se resimțea unele lacune de realizare scenică și de decor, lipsuri ce ar putea să se resimțeau în amfiter, chiar pe scena teatrului „București”.

Accea ce a făcut meritul interpretării dlui Forgács a fost lina de artă și de simț, o simț omenesc și sobru, grație căruia Prometeu a putut fi înțeles nu ca o ființă extraterestră, ci ca un simbol purtător din viața omenească de altă dată, ce și din aceea a omului actual, un simbol în luptă cu puterile întinse și cu puterile invizibile și ca o concepție superioară de viață, creație de sacrificiu și avânt de idealitate și de ideal.

D. Forgács e în esență un artist, și pentru aceasta nu l'ar putea felicită pe un artist care înțelegând rostul adevărat al artei, nu sacrifică niciodată interesul public al societății la o glorie și atitudinilor egoiste de un efect înșelător.

Pe Them, cel dintâi om al planetei, d. Baldes, l'a jucat cu o abilitate și impresionantă exteriorizare de către el și cu simț artistic ce avea să facă mai târziu din lina subțire a personajului, domnatorului pământului, uneg, omul egoist și rău, egoist și nerecunoscător, așa cum ne-l pastrează natura și societatea și astăzi, în numeroase exemplare, după atâtea zeci de veacuri de civilizație și progres.

E foarte greu rolul lui Ihan și totuși această greutate pune și mai mult în evidență, valoarea merițului său interpret.

Cu majestatea cu adevărat olimpiană cu care d. Várnay a jucat pe Zeus; cu arta aristocratică de a aborda versul a trei Csige Böske, cu puterea de exteriorizare a dlui Forgács; cu temperamentul de tragediană al dnei Iren Novák; cu silueta eroică imprimată lui Hercule de d. Olasz și cu largul concurs al direcției, al regisorului și al direcției de scenă, „Prometeu” a obținut un succes de realizare artistică și scenică, de natură să legitimizeze și satisfacțiunea publicului și felicitările ce noi trimitem în mod public, însuflețitului și excelentului traducător.

În jurul evadării dela Jilava.

Politia Capitalei continua să ancheteze pe Stefan Thil, pe soția acestuia, pe Carol Dobrey zis Dobroiu, surorile Lola și Rozalia Grumbetg, precum și pe Mița Ionescu, amanta comunistului Hagiu.

De și arestatii au fost puși separat toți și nu vor să declare nimic de urmile celorlalți evadați.

La domiciliul celor arestați s'au găsit scrisori recente cari dovedesc că cei arestați acum la Jilava, erau în legătură cu cei evadați.

Circulația trenurilor în gara Arad.

Pe lina Arad—Teiuș circulă numai un tren de persoane care pleacă din Arad după masă la orele 5 și 31 minute, iar dela Teiuș sosește dimineața la orele 7 și 29 minute.

Intre Arad și Timișoara circulă următoarele trenuri: Din Arad pleacă un tren dimineața la orele 7 și 40 minute, iar altul seara la orele 7 și 11 minute. Dela Timișoara sosește la Arad: dimineața la orele 9 și 47 minute și după masă la orele 3 și 56 minute.

Pe lina Arad—Curtici pleacă un tren dimineața la orele 5 și altul după masă la orele 5 și 10 minute. Dela Curtici sosește dimineața la orele 7 și seara la orele 7 și 40 minute.

Pe lina Arad—Lovrin: pleacă după masă la ora 1 și sosește dela Lovrin dimineața la ora 7 și 5 minute.

Pe liniile societății Arad—cețadane circulă următoarele trenuri:

Pe lina Arad—Pecica: pleacă două trenuri electrice (motor) accelerate: unul dimineața la ora 6 și 40 minute, iar altul după masă la ora 12 și 40 minute; tren electric de persoane după masă la ora 4 și 50 minute. Sosește dela Pecica la Arad trenuri electrice accelerate: dimineața la ora 8 și 4 minute și după masă la ora 2 și 6 minute, iar trenul de persoane seara la ora 7 și 51 minute.

Pe lina Arad—Brad circulă două trenuri: pleacă dimineața la ora 7 și 3 minute și după masă la ora 12 și 48 minute. Sosește dela Brad la Arad dimineața la ora 10 și seara la ora 8 și 43 minute.

Dela Arad la Comeni pleacă un tren electric (motor) dimineața la ora 4 și sosește la Arad dimineața la ora 6 și 32 minute.

Intre Arad și Chișineu circulă următoarele trenuri electrice: pleacă dimineața la ora 5 și 20 minute și după masă la ora 2 și 37 minute. Sosește dela Chișineu la Arad dimineața la ora 9 și 30 minute și seara la ora 8 și 12 minute.

Telegrame

(„Ag. Damian”).

Remanierea cabinetului.

București. — Se dă ca sigur un început de remaniere în sensul, ca la insistențe să vie d. Anghel, în calitate de ministru public d. Petrovici, iar la comunicata, în mod interimar d. general Averescu.

ALIANȚĂ MILITARĂ ANGLO-SPANIOLĂ.

Madrid. — Anghia și Spania au încheiat un tratat secret, cu caracter militar defensiv și ofensiv.

MĂSURI PENTRU OCROTIREA MORAVURILOR.

București. — Guvernul a hotărât să ia în curând cele mai severe măsuri contra prostituției, atât în capitală cât și în provincie.

ALEGERILE DIN SPANIA.

Madrid. — Alegerile electorale din Spania s'au ținut. Monarhiștii au raportat o victorie completă. Socialiștii au obținut numai două mandate, iar republicanii un mandat.

REVOLUȚIE ÎN TURKENSTAN.

PARIS. — Știrile mai recente anunță că în Turkenstan a izbucnit revoluția, contra sovietelor. Trupele ruse ale armatei sovietelor ruse au fost înfrântă. Revoluția se întinde.

COMPLOT GERMAN ÎN SILEZIA SUPERIOARĂ.

VARSOVIA. — În Silezia superioară au fost descoperite numeroase trupe germane, cari stăteau ascușe în tranșee bine mascate. Trupele germane au fost detarimate. Cazul se anchetează de comisiunea Austriacă.

O CERERE A PRINȚULUI FRIEDRICH.

ROTTERDAM. — Fostul principe moștenitor al țării germane, Friedrich, a făcut guvernului olandez cererea, ca să i-se permită a părăsi teritoriul Olandei.

Cererea prințului a fost respinsă.

TRATATIVE FRANCO-BULGARE.

PARIS. — Jurnal mixt franco-bulgar, s'a înțeles în jurul are susținerea, să rezolve toate chestiunile litigiate între Franța și Bulgaria. Hotărârea înzbunî se ridică imediat la valoarea de lege.

JUDECAREA ANARHISTILOR DIN BASARABIA.

CHIȘINĂU. — Măine se vor începe debaterile în procesul socialistilor cari au organizat greva din Chișinău. Procesul se va ține în câteva zile. Între procesului au sosit la Chișinău.

Redactor responsabil: Traian P. Nicolin
Ediitor responsabil: Laurențiu Luca.

MICA PUBLICITATE.

Taxa unei publicații până la 10 cuvinte 10 Lei, de la 10 cuvinte în sus 1 Lei de cuvânt. Cuvintele culese cu litere mici 2 Lei de cuvânt. Publicațiile se achită anticipat.

SE CAUTĂ doi învățăcei la învățămînt mixt la Frații Crainic la Hălmeagiu, jud. Arad. Ca 2299-2

DE VÂNZARE mobilier de cameră de dormit, cu totul nou. Preț de 12.000 Lei. De colorare deschisă și modernă. Arad, strada Russu Șirianu (Anlich Lajos) 10. Wa 2301-1

ȘTAMPILE pentru sigilare cu ceară se pregătesc în 2 ore la A. Földes, Arad piața Avram Iancu (Szabadság) nr. 1. Fo 2282

MOBILIAR pentru 3 camere, din cauza mutării ieftin de vînzare. Eventual se poate obține și locuința. — Adresa la Administrația ziarului. So 2284-3

DE VÂNZARE 20 acții „Transilvania” fabrică de ghete Arad. Adresa la Administrație. Ha 2884-1

CUMPĂR mărci postale „Zona de ocupație Debrețin” Aurel Russu, Arad strada Românilor No 1/a.

Cărți potrivite de cadouri pentru copii au sosit

La Librăria CONCORDIA

Arad str. M. Eminescu no. 39. Pentru porto să se adauge de fiecare carte 2 lei 50 bani.

Edmondo de Anicia Cuore. Ce simte inima copiilor. Carte pentru copii, cu 12 ilustrații. Lei 16.50.

P. Dulfu. Isprăvile lui Păcală. Carte premiata de Academia Română. Lei 8.80.

Fl. Cristescu. Familia Roademult. Lei 5.50.

Fl. Cristescu. Dor de primăvară. Versuri pentru copii, cu desene, cartonată Lei 4.—

C. Colodi Pănișile lui Tândărică. Povestea unei păpuși de lemn cu 56 ilustrații. Tradusă din italianește. Lei 12.—

Nestor Urechia. Zănele din Valea Cerbului. Povestii pentru copii cu numeroase ilustrații. Cartonată. Lei 16.50

P. Dulfu. Povestea lui Fătfrumos. Lei 8.20.

Fl. Cristescu. Carte pentru copii. Versuri de Coșbuc, Dulfu, Vulcovici și alții. Desene de Stoica. Lei 5.—

Daniel de Foe. Robinson Crusoe. Trad. de Radu D. Rosetti. Cartonată. Lei 11.—. Tot aceasta cu ilustrații colorate. Lei 16.50.

Laura Vampa. Din lumea celor mici. Scrieri pentru copii și tineret. Lei 4.50.

Florian Cristescu. Povestea neamului nostru. Srisă pe înțelesul tuturor de Florian Cristescu. Cartonată, cu multe ilustrații. Lei 16.50

St. C. Alexandru. Teabru, basme și poezii pentru copii și tineret. Cartonată. Lei 11.—

Călătorii extraordinare de Victor Anestin după Fernand Cortez. Cartonată. Lei 8.25.

Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul din punct de vedere agricol, cultural și economic de Ion Enescu directorul stațiunii agronomice și Iuliu Enescu funcționar superior de bancă. **Lucrare premiata de Academia Română** Ediția III-a augmentată 1920. Prețul Lei 18.—. Pentru porto recomandat să se adauge separat 3 lei. De vînzare la **Librăria Concordia**, Arad str. Eminescu no. 39.

Avizăm onorații noștri comercianți că ne-a sosit un nou transport de

mărfuri din Galați

și anume: textile, mărfuri coloniale, misir, bumbac, talpă și altele, și îi rugăm să-și facă comenzile din vreme.

„Arădana” societate comercială și industrială ARAD.

PEPINIERELE OSORHAN și CONS. execută cele mai sănătoase și viguroase vite americane altoite și ne-altoite. — Catalog gratis și franco. O 2280-18 DIOSIG în BIHOR.

PARA ORASULUI CU DREPT DE MUNICIPIU ARAD

No. 10217—1920 prim.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru executarea dispozițiilor luate de Comisiunea de Aprovizionare a județului Arad No. 207—1920 ordon precum urmează:

1) Prin decretul No 4959—1920 al Min. Ref. și Apr. sunt declarate de imobilizate toate cantitățile de grâu, secară, porumb, orz, orzoaică, ovăs, fasole, cartofi, mazere, linte, in, cânepă, floarea soarelui, precum și derivatele: făină, mălai, ulei cari se află în orașul Arad.

2) Toți cultivatorii, proprietarii, arendașii deținătorii sub orice formă, administratorii domeniilor, proprietarii de magazine, toate autoritățile militare și civile sunt obligați în termen de 10 zile de la publicarea acestui ordin acei cari aparțin Antistiei comunale circ. I. a se prezenta personal la comisia de Aprovizionare (Palatul Cultural) unde conform înțelesurilor ce le vor primi acolo, dresându-le cu mâna proprie, vor declara toate cantitățile produselor agricole menționate în punctul 1, iar acei cari aparțin circ. II. vor declara personal și verbal la antistia comunală din Cai.

Producătorii și deținătorii sub orice formă, cari nu vor declara în termenul fixat mai sus cantitățile ce posed, vor fi supuși la amende de la 100 până la 10.000 lei precum și acei cari vor face declarații neexacte și acei cari vor ascunde produsele.

Autorizațiile de transport în oraș și județ, cu carăle, se pot primi de la comisia de Aprovizionare a județului. Autorizațiile de transport în interiorul județului până la 50.000 kgr. le eliberează tot comisia de Aprovizionare a județului.

Autorizațiile pentru transporturile cu trenul în județele Timis, Torontal, Caras-Severin, Hunedoara și Mehedinți până la 50.000 kgr. le eliberează inspectoratul General al Refacerii și Aprovizionării din Turnu-Severin.

Autorizațiile de transport peste 50.000 kgr. oriunde și orănde, le eliberează subsecretariatul de stat al Refacerii și Aprovizionării București.

Arad, la 20 Decembrie 1920.

Dr. ANGHEL, v. prim.

!!! RESTAORANTUL !!!
CORNUL VÂNĂTORULUI
redeschis lângă CABAREUL MODERN are culina cea mai bună! Beuturi excelente! Serviciu preventor! Zilnic muzica țigănească — Ora de retragere la 4 dimineața. Intrarea principală în str. Românilor Co 2135—20

G. ORENDT și W. FEIRI
SIBIU, Str. Cisădia Nr. 45.
Fabricație și depozit de oricari articole de cură, șelărie și genterie — mărfuri de galanterie în piele, articole de voiaj, vânătoare, sporturi etc. O 1070—30

FEDERAȚIA COOPERATIVELOR SĂTEȘTI
DIN BUCUREȘTI, CALEA MOȘILOR numărul 41.
APROVIZIONEAZĂ din depozitele sale din București, Brăila, Constanța, în mod permanent Cooperativele Sătești cu: pânzetur, stofe, încălțăminte, pielărie, articole de menaj, auto-tractoare, unelte agricole, cu prețurile cele mai avantajoase. Ba 2293-10

SCALTIMA
CEL MAI BUN LEAC IMPOTRIVA
MÂNCĂRIMEI DE RÎIE.
DUPĂ DOUĂ UNGERI LEȚIEȘTE
ORICE BOALĂ DE PTELE,
INVĂDEȘTE CREȘTEREA PĂRULUI,
FACE SĂ DISPARĂ MĂTHREȚA,
EFECT UIMITOR. Prepară și vinde:
NICOLITĂ MANTA
FARMACIE ARAD, PIATA CATEDRALEI (THOKOY-TER) SI STRADA METIANUS (FORRAY) COLT. Ma 2089

PRĂVĂLE DE GHETE
PENTRU BĂRBAȚI, FEMEII ȘI COPII. (LUCRU DE MÂNĂ).
PĂLĂRII ELEGANTE ȘI IEFTINE. MARE ASORTIMENT DE BOCANCI ÎN PREȚURILE CELE MAI AVANTAJOASE. — ROG BINEVOITORUL SPRIJIN: 000
MARCU BOTA
ARAD, BUL. REG. FERDINAND (fost Boros Béni) Ma 2300—2

HÂRTIE DE CONCEPT
format nulaș dublu (42—68 cm.) de 24 kilograme și format 13' (63—95 cm.) de 50 kilograme, de vînzare în mic și mare la
LIBRĂRIA CONCORDIA
ARAD, strada Eminescu No 39.

ARTICOLE VIENEZE:
Jachete de dame impletite, svitere pentru copii, pantaloni reform, negri, lambiere pentru copii, garnituri pentru copii în fașe, diferite articole impletite, vestoane de lână pentru bărbați. — **MARE ASORTIMENT la**
BARSONY,
ARAD, piața Avram Iancu (Szabadság) 17.